

Doorstromers verkort hbo-programma houden elkaar scherp **'Je leert kritisch denken'**

Vier studenten die deze zomer een verkorte hbo-opleiding Tuin- en Akkerbouw afrondden in Dronten doken in de thema's grondbewerking, digestaat en kiemregulering. In een nieuwe werkvorm – de afstudeerkring – leerden ze ook veel van elkaar. Een bijzondere 'studieclub' van een nieuwe generatie akkerbouwers.

„Om na het mbo nog eens vier jaar te gaan studeren, zag ik niet zitten”, zegt Wim Katerberg. De boerenzoon uit Zuidwolde (DR) kan het hbo qua niveau prima aan, zeggen zijn begeleiders vanuit zowel mas als has. Maar na een mbo-opleiding Plantenteelt aan het Groenhorst College in Emmeloord vond hij het zelf eigenlijk wel mooi geweest. „Ik wilde

thuis aan de gang. Maar een kopstudie van een of twee jaar vond ik nog wel te overzien.” Hij doelt op de verkorte hbo-opleiding die CAH Vilentum Dronten sinds enkele jaren aanbiedt. Vandaag is hij samen met zijn studiegenoot Ruud Enthoven naar Dronten gekomen, om met begeleider Wiggele Oosterhoff nog eens

terug te kijken op hun afstudeertraject. Oosterhoff: „Mensen vergelijken de verkorte opleiding wel eens met de EVTO van vroeger. Dat was een kopstudie op het mbo, gericht op ondernemerschap. Nu is het dus een extra uitstroomniveau op het hbo.” De studenten beginnen op dezelfde manier aan de hbo-opleiding als de reguliere

Wim Katerberg en Ruud Enthoven blikken met begeleider Wiggele Oosterhoff (rechts) terug op hun afstudeerkring.

doorstromer van het mbo, maar gaan in het tweede jaar een afstudeertraject in. Dat wordt afgesloten met een diploma: de Associate Degree.

Op de arbeidsmarkt is de waarde van deze titel nog onduidelijk, want hij is in het agrarisch bedrijfsleven nog niet echt ingeburgerd. Ruud heeft dat al ondervonden: „Ik heb de vacatures goed bijgehouden, maar er wordt bijna nooit gevraagd naar mbo+, of mbo/hbo.“ Maar net als zijn collega-studenten heeft hij de opleiding vooral gedaan voor zichzelf. Als beoogd bedrijfsopvolgers willen ze goed beslagen ten ijs komen.

Bedrijfsopvolgers

Wim en Ruud vormden dit jaar samen met studiegenoten Harrie Plomp uit Rutten en Jacobine van der Knijff uit Zeewolde een afstudeerkring van de opleiding Tuin- en Akkerbouw. Harrie ontbreekt vandaag, omdat hij voor enkele maanden naar Canada is vertrokken om daar te helpen met de oogst. Ook Jacobine kan er vandaag niet bij zijn, omdat ze thuis in Zeewolde even niet gemist kan worden als chauffeur op de spuitmachine. Maar ze vertrouwen het Wim en Ruud graag toe.

Als afstudeeropdracht moesten ze een proef uitvoeren, aangevuld met informatie uit literatuurstudie. Alle vier kozen ze ervoor om de proef thuis op het bedrijf uit te voeren. Jacobine dook in droogapparatuur voor digestaat, omdat ze thuis voor een investering in deze techniek stonden. Het mondde uit in het testen en doorrekenen van een Franse machine die gestookt wordt op houtsnippers. De techniek bleek uiteindelijk niet geschikt. „Financieel leek het een aardige optie“, zegt Jacobine in een telefonische toelichting. Maar het bleek toch lastiger dan gedacht om eigen ervaringen en de getallen van de fabrikant aan elkaar te koppelen. Ook technisch viel het resultaat haar niet mee. „Er traden verstoppingen op, die we niet gemakkelijk konden verhelpen.“

Wel heeft de studie haar en haar vader geholpen om een goed gefundeerde keuze te maken. Inmiddels wordt op het bedrijf gebouwd aan een speciale droogvloer.

Grondbewerking

Wim en Ruud pakten het thema grondbewerking bij de kop. Met zijn proefopzet kon Wim aanhaken bij de grondbewerkingsproef die al meerdere jaren op het thuisbedrijf ligt en waarin verschillende manieren van hoofdgrondbewerking worden vergeleken: ploegen, spitten, de vaste tand en de vleugelschaarcultivator. Uiteraard is het effect op de gewasopbrengst het belangrijkste, maar Wim wilde graag weten of er ook verschillen zijn in de beginontwikkeling van suikerbieten. Daar had hij ook een praktische reden voor, want het onderzoek moest halverwege het groeiseizoen klaar zijn. De opkomst was bij het geploegde gedeelte het langzaamst, maar ook de onkruiddruk was er het laagst. Bij het gebruik van de vaste tand telde hij de minste planten en waren de wortels het kortst. De langste wortels vond hij op gespit land, maar de beste overall-score kende hij toe aan de planten die groeiden op het stuk dat met de vleugelschaarcultivator was bewerkt. Het gaat dan om een optelsom van opkomstsnelheid, opkomstpercentage, bladhoogte en wortellengte. De resultaten zijn natuurlijk niet meteen bruikbaar, zegt Wim daar meteen bij. „Het is één jaar. Volgend jaar kan het anders zijn. Maar je leert toch kritischer naar het gewas kijken en ik loop nu wat vaker met de schep rond. Op basis van wat ik de afgelopen jaren gezien heb, gaat mijn voorkeur toch lichtjes uit naar de vaste tand, omdat die bewerking de minste problemen geeft met slemp.“

Beetje chagrijnig

Ruud ging thuis ook op de knieën door de suikerbieten voor een vergelijk tussen ►

Ruud Enthoven:

„Goeie discussies met mijn vader.“

Wim Katerberg:

„Ik loop vaker met de schep rond.“

Jacobine van der Knijff:

„Vooral economische kennis komt van pas.“

Harrie Plomp:

„Veel geleerd over onderzoek.“

Serie studieclubs

Samen weet je meer dan alleen. Daarom delen veel Nederlandse akkerbouwers hun kennis met collega's, om zo hun teelten en bedrijfsprestaties op een hoger plan te brengen. In studieclubverband komen de cijfers op tafel, worden elkaars bedrijven bezocht of helpen externe deskundigen bij het beantwoorden van vragen. Akker brengt in deze serie akkerbouwstudieclubs in beeld, van de traditionele akkerbouwgewassen tot grove groenten en van teelttechniek tot economie. Deze keer een iets afwijkende aflevering: een afstudeerkring Tuin- en Akkerbouw van de verkorte hbo-opleiding in Dronten.

Op het ouderlijk akkerbouwbedrijf in Zeewolde vergeleek Ruud Enthoven het effect van roterend spitten en bovenover ploegen op de beginontwikkeling van suikerbieten. Het zaaibed op het gespitte land viel beduidend grover.

spitten en zaaien, maar dan op de zware zeelei in Zeewolde. De literatuurstudie was zijn minst favoriete onderdeel. „Ik werd er een beetje chagrijnig van. Er is best veel over te vinden, maar ik wilde het zo precies mogelijk doen. Wij hebben een roterende spitmachine en ploegen bovenover. Als je zo specifiek gaat zoeken, vind je bijna niks.“ Het experiment deed hij daarentegen met veel plezier. Normaal gesproken gebruiken ze bij hem thuis de spitter alleen voor de kopakkers en voor het bewerken van aardappelland. Omdat de bieten vanaf dit jaar niet meer op de aardappelen volgen, maar op graan, dachten ze eraan om voorafgaand aan de bieten weer te gaan ploegen. Ze namen de proef op de som door het perceel op te delen. „Een verschil van dag en nacht“, zegt Ruud. „De structuur was op het gespitte deel veel grover dan op het geploegde. Ook lag het ongelijker en was het lastiger om een mooi zaaibed neer te leggen.“ Op het boerengevoel werd besloten om op het gespitte land iets dieper te zaaien. Of het daar aan lag of dat de mooie structuur van het geploegde land iets meer slemp gaf, weet Ruud niet. Maar feit is dat hij iets meer planten telde op het gespitte land: 84.000

tegen 80.000 op het geploegde deel. „Wel stonden de planten op het gespitte land ongelijkmatiger en groeide er meer onkruid.“ Het leverde leuke gesprekken op aan de keukentafel bij de familie Enthoven, vertelt Ruud. „Ik had goeie discussies met mijn vader. Af en toe vindt hij mij wel eens eigenwijs of irritant, maar het dwingt hem ook tot nadenken“, zegt hij met een grijns. Dan serieus: „Je wordt op deze manier preciezer in je vak. Dat vind ik belangrijk. Nu ik goed in dit onderwerp zit, voel ik me ook een serieuze gesprekspartner voor bijvoorbeeld mijn buurman. En ik zit er aan te denken om het experiment te herhalen in de uien.“

Van elkaar leren

Gevraagd naar wat ze vooral hebben geleerd van hun afstudeerproject, noemen de studenten als eerste de proeven en proefopzet. Ook Harrie Plomp wijst daar in het voorwoord van zijn verslag expliciet op. Hij bekeek thuis op het pootgoedbedrijf in de Noordoostpolder het effect van verschillende manieren van kiemregulering op de ontwikkeling van de aardappelrassen die zij thuis telen. Vooral Talent kwam er goed uit,

maar hij realiseert zich nu ook des te beter dat de verschillen tussen rassen onderling ook erg groot zijn.

De samenwerking onderling, in de afstudeerkring, bleek ook nuttig. CAH Vilentum heeft deze werkwijze dit jaar geïntroduceerd en het betekent dat de studenten minimaal een keer in de maand overleggen over de aanpak van hun afstudeeropdracht, elkaar beoordelen, elkaar helpen en ook bij elkaar thuis op het bedrijf kijken. Wim: „Op die manier houd je elkaar een beetje scherp. Ook word je altijd wijzer van ergens anders kijken. Bij Harrie thuis bijvoorbeeld bewaren ze verschillende rassen pootgoed bij verschillende regimes. Ook wij hebben rassen die eigenlijk een verschillende aanpak vragen, maar die we om praktische redenen op dezelfde manier bewaren. Dat realiseer je je dan weer des te meer.“ Over de vakken die ze op het hbo gevolgd hebben, zijn de kersverse Associate Degrees het ook opvallend eens. Jacobine: „Die landbouvvakken, dat wisten we voor het grootste deel al wel. Wel hebben we veel baat bij economische vakken, zoals belastingen en arbeidrecht.“ Wim: „Het belangrijkste is, denk ik, dat je kritisch leert denken.“ ■

Afstudeerkring verkorte hbo CAH

Sinds enkele jaren biedt CAH Vilentum Dronten een verkorte hbo-opleiding aan, de Associate Degree. Deze opleiding is gericht op studenten die na het mbo een volledige hbo-studie niet zien zitten, maar nog wel een kop op hun opleiding willen zetten, gericht op bedrijfsmanagement. Dat kan in een

of twee jaar, afhankelijk van vrijstellingen, en leidt tot een apart diploma. Wie daarna toch verder wil, kan door voor het bachelor-diploma, ofwel het reguliere hbo-diploma. Sinds dit jaar past CAH Vilentum een nieuwe werkvorm toe: de afstudeerkring, waarin de studenten meer samenwerken.